

Suurten kaupunkiseutujen tavoitteet ja viestit MAL-yhteistyölle

MAL-keskustelutilaisuus

Säätytalo 26.8.2026

Mikko Nurminen ja Ville Lehmuskoski

MAL-sopimisen onnistumiset

- Kaupunkiseutujen kasvu, työvoiman saatavuus ja veturirooli Suomessa on vahvistunut
- Kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenne on tiivistynyt ja kaupunkisuunnittelun kestävät ratkaisut lisääntyneet.
- Kuntien keskinäinen yhteistyö ja seudullinen suunnittelu ovat vahvistuneet
- Valtion ja kaupunkiseutujen vuoropuhelu ja yhteinen tilannekuva ovat parantuneet
- Valtion MAL-rahoitus on vivuttanut merkittävästi kuntien rahoitusta kestävään infraan ja MAL-tavoitteet ovat vauhdittaneet asuntotuotantoa
- Sopimusmenettely on auttanut valtiota tavoitteiden saavuttamisessa

› ***Yhteisten hyötyjen ja kumppanuuden vaalimista kannattaa jatkaa!***

Kaupunkiseutujen erityisyys

Kansallisessa kaupunkipolitiikassa tulee tunnistaa suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen erityispiirteet, kuten väestökehitys, maahanmuutto, työllisyys, koulutus- ja innovaatiokeskittymät sekä kestävä liikkuminen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon tarve.

Kaupungit vastaavat myös muihin kestävyys haasteisiin, kuten sosiaalisen eriytymisen ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, jotka hoitamattomina ovat uhka asukkaiden ja talouden hyvinvoinnille.

Ajankohtainen toimintaympäristö painottaa Suomen huoltovarmuutta ja varautumista, jossa suurten kaupunkiseutujen liikenteen toimivuus on oleellista.

Odotuksemme seuraavalle MAL-kaudelle

Sisältö

- Siirretään sopimisen painopistettä takaisin kestävän liikkumisen, asumisen ja yhdyskuntarakenteen perusasioihin. Huomioidaan kaikki MAL-teemat.
- Pohditaan uusia välineitä kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon (suomalainen hyvä asuntopolitiikka)

Rahoitus

- Varmistetaan erillinen rahoitus MAL-sopimukseen seuraavalla hallituskaudella ja korjataan rahoitustasoa vastaamaan sopimusten kansallista merkittävyyttä.
- Pidetään kiinni kunta-valtio kustannusperiaatteista ja työnjaosta.
 - Ei muuteta rahoitusosuuksia liikenneinvestoinneissa (30/70 ja 50/50)
 - Ei ohjata MAL-rahaa valtion valtatiehankkeisiin
 - Huomioidaan seutujen omat priorisoinnit

Prosessi

- Parannetaan neuvotteluprosessin sujuvuutta ja poliittisen ohjauksen oikea-aikaisuutta
- Vahvistetaan MAL-suunnittelun ja -sopimisen pitkäjänteisyyttä

Viestit ministeriöille

- LVM:
 - Rahoitetaan yhdyskuntarakennetta vahvistavia raide- ja raitiotieinvestointeja, uusia lähijunayhteyksiä ja tehokasta joukkoliikenneinfraa myös katuverkolla. Toimeenpannaan raidereformi.
 - Avustetaan joukkoliikennettä (lippujen alv, joukkoliikennetuki)
 - Tuetaan pyöräliikenteen pääväylien rakentamista sekä liikenteen pieniä parantamishankkeita.
 - Huomioidaan MAL-seutujen näkökulma liikenteen verotuksen ja rahoituksen kokonaisuudistuksessa
- YM:
 - Etsitään yhdessä tapoja asuntopoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen ja segregaaation ehkäisyyn
 - Edistetään asuinalueiden ja asuntotuotannon monimuotoisuutta
 - Palautetaan asumisoikeusasuntojen tuotannon rahoitus
 - Edistetään kaupunkiseutujen kriisinkestävyyttä ja arjen turvallisuutta
 - Varaudutaan ilmaston muutoksen sopeutumiseen
 - Edistetään puhtaan siirtymän investointeja

Seutujen MAL-suunnittelun keskeisiä tavoitteita ja seudullisia linjauksia

Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion seudut

Helsingin seudun keskeiset MAL-tavoitteet

- Maankäytön ja liikenteen vuorovaikutteista suunnittelua vahvistetaan entisestään: Tavoitteena erityisesti kestävän liikennejärjestelmän kehittäminen ja sitä tukeva maankäyttö.
- Kestävän kasvun vyöhykkeille sijoitetaan 95% uudesta asuntotuotannosta, erityisesti raiteisiin tukeutuville tiiville kaupunkialueille. Tavoitteena myös muiden alueiden kytkeytyminen joukkoliikenneverkkoon entistä vahvemmin.
- Pitkällä aikavälillä uusien asuntojen tarve 16500 asuntoa/v., tulevalla MAL-kaudella tavoite 12 000 asuntoa/v.
 - Asuntotuotannosta 15–20% tulisi toteutua valtion tukemana asuntotuotantona
 - Asumisen ratkaisujen monipuolisuus
 - Segregaation ehkäisy ja olemassa olevan kannan peruskorjaus
- Liikenne
 - Raideliikenteen kehittäminen, kapasiteetti ja palvelutaso (esim. kaupunkiraidehankkeissa lähtökohtana valtion 50% rahoitusosuus, lähiliikenteen uusien varikoiden rakentamisen tukeminen, metron kapasiteetin nosto, lähijunaliikenteen kehittäminen)
 - Valtion tuki seudulliselle joukkoliikenteelle ja valtion rahoitusosuus junaliikenteessä
 - Joukkoliikenteen solmukohtien parantaminen (asemat ja liityntäpysäköinti)
 - Kestävän ja turvallisen liikkumisen pienet ja keskisuuret investoinnit
 - Valtion pitkäjänteinen rahoitus seudulliseen suunnitteluun
 - Lisäksi digirata, lentorata ja länsirata ovat koko valtion näkökulmasta välttämättömiä investointeja.

Tampereen seudun keskeiset MAL-tavoitteet

- Asuminen
 - Uusien asuntojen tarve 3500/v, 13 500 /MAL-kausi
 - Kohtuuhintaisen asumisen tavoite 25%
 - Asumisen laadun parantaminen (laatuohjelma)
 - Segregaation ehkäisy
- Liikkuminen
 - Raitiotien seudullisen yhteyden Pirkkala-Linnainmaa rakentaminen loppuun ja seudullisen yhteyden Lielähti-Ylöjärvi suunnittelun rahoitus
 - Lähijunaseisakkeiden rahoitus ja liikennöinnin rahoitus, myös uudet linjat
- Maankäyttö
 - Tampereen seudun eteläisen alueen kehittäminen, järjestelyratapihan siirron suunnittelu
 - Seudullisen viherrakenteen ja -infran kehittäminen

Lähtökohtamme:
Seutu strategia ”Vehreä
metropolimme”
Rakennesuunnitelma 2040 +

Turun seudun keskeiset MAL-tavoitteet

- Isot valtakunnalliset hankkeet pitää rahoittaa erikseen. MAL-rahoitus tulee kohdistaa seudullisiin kohteisiin
- Liikkuminen
 - Raitiotien I-vaiheen Turun satama-Varissuo rahoitus ja rakentamisen aloitus
 - Turku-Raisio kaukojunaliikenteen käynnistäminen ja Raisio-Naantali radan peruskorjaus
 - Turku-Tampere lähijunaliikenteen käynnistäminen
 - Rahoitus pieniin kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen hankkeisiin
- Maankäyttö
 - Kuluvalle kaudella laadittavien kaupunkiseutu- ja liikennejärjestelmäsuunnitelmien tavoitteiden edistäminen
- Asuminen
 - Riittävän rahoituksen varmistaminen kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon
 - Uusien asuntojen tarve 13 000 as./MAL-kausi
 - Sosiaalisesti kestävän kaupunkikehityksen edistäminen ja eriytymiskehityksen pysäyttäminen

Oulun seudun keskeiset MAL-tavoitteet

Maankäyttö

- Oulun seudun kunnat ohjaavat asumisen, työpaikkojen sijoittumista kestävän liikkumisen vyöhykkeille
- Oulun seudun kunnat kehittävät virkistys- ja vapaa-ajanalueita VIVA-suunnitelman mukaisesti.

Asuminen

- Oulun seudulle valmistuu 8 000 uutta asuntoa seuraavalla MAL-kaudella

Liikenne

1. Tehokkaan joukkoliikenteen infra: Tunneli Oulun asema-keskuksen alitse ja Kempeleen tunneli
2. Mahdolliset uudet seisakkeet: Tupos, Kaakkuri, Limingantulli, Tuira, Teknologiakylä
3. Valtion joukkoliikennetukea kasvatettava , joka huomioi lähijunaliikenteen ja kasvaneen linja-autoliikenteen
4. Kuha-hankkeet

Muut viestit: Oulun seudun väylähankkeiden suunnitteluvalmiutta on nostettava- erityisesti TEN-T verkolla.

Jyväskylän seudun keskeiset MAL-tavoitteet

- Monipuolisen ja riittävän asuntotuotannon varmistaminen
 - Valtion riittävä korkotukilainavaltaisuus kohtuuhintaisen asuntotuotannon rakentamiseen ja korjaamiseen. Tavoitteena 25 % asuntotuotannosta valtion tukemaa.
 - Erityisryhmien investointiavustusten turvaaminen opiskelijoiden ja ikääntyvien asumiseen
- Segregaation ehkäisy osaksi MAL-tavoitteita
 - Valtion tuki asuinalueiden kehittämiseen ja segregaatiota ehkäiseviin investointeihin
- Kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden kasvattaminen
 - Joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä tukeva joukkoliikennetuki sekä investoinnit joukkoliikenteen infraan, myös bussiliikenteessä.
 - Uusien, tehokkaiden joukkoliikennetarkaisujen selvittäminen osana seudun liikennejärjestelmää
 - Kävelyn ja pyöräilyn pääverkon kehittäminen
- Jyväskylän ratapihan siltakorttelien kehittäminen
 - valtion sitoutuminen hankkeen suunnittelun ja toteutuksen edistämiseen
- MAL-seutujen tasavertainen kohtelu
 - rahoituksen kohdentaminen yhdenvertaisin ja läpinäkyvin perustein

Lahden seudun keskeiset MAL-tavoitteet

MAL-sopimukset ovat keskeinen väline kestävän yhdyskuntarakenteen, asumisen ja liikenteen kehittämisessä. Sopimusmenettelyä tulee laajentaa huomioimaan myös sosiaalinen eheys, integraatio ja hyvinvointi; MAL-sopimuksista MALS-sopimuksiin.

- kohdennetaan rahoitus kestävää yhdyskuntarakennetta ja liikkumista tukeviin investointeihin; painopisteenä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantaminen
- vahvistetaan kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä – tarve etenkin erityisryhmien asuntotuotannon rahoitukselle; opiskelijat ja ikääntyneet
- varmistetaan bussiliikenteen ja kestävän joukkoliikenteen täysimääräinen rahoituskelpoisuus; sekä käyttömenoihin että infraan
- kehitetään seudullista suunnittelua yhteisillä tavoitteilla ja mittareilla
- turvataan MAL-seutujen yhdenvertainen kohtelu

Kuopion seudun keskeiset MAL-tavoitteet

*PÄÄTAVOITE: KESTÄVÄ KAUPUNKI- JA TAAJAMAUUDISTUS MAANKÄYTÖN, ASUMISEN JA LIIKENTEEN INTEGROINNILLA
→ läpileikkaa kaikki kehittämistoiminnot*

- Ydinkaupunkialueen maankäytön, asumisen ja liikenteen ”kestävän kaupunkirakenteen kehä” (strategiset kärkihankkeet Kuopio + ja Savilahti)
 - Tehokkaan joukkoliikenteen (runkolinjat) ensimmäisen vaiheen infratoimenpiteiden toteutussuunnittelu ja toteuttaminen välillä Haapaniemi – Puijonlaakso ja Kelloniemi – Neulamäki
 - Tehokkaan joukkoliikenteen (runkolinjat) toisen vaiheen infratoimenpiteiden toteutussuunnitteluun osallistuminen
- Uudistetaan, eheytetään ja tiivistetään elinvoimaisten lähijöiden ja taajamien maankäyttöä, millä tuetaan kävelyn, pyöräilyn ja seudullisen joukkoliikenteen edellytyksiä sekä kriittisen infrastruktuurin toimivuutta
- Elinvoimaa tukevat liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteet, logistiikka-alueet ja kaavoituksen yhteensovittaminen
 - Kurkimäki-Kuopio-Rissala (lentoasema)-Siilinjärvi kaksoisraiteen suunnitelmavalmiuden parantaminen
- Kohtuuhintaisen asumisen edistäminen ja asumisen välimallin toteutus
 - Erityisryhmien, ikäihmisten ja opiskelijoiden asumisen kehittäminen

MUUTA

➤ MAL-sopimusseutujen tasapuolinen asema valtion rahoituksen kohdennuksessa

Kiitos

Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion seudut